

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Кенто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає
з 11—12 год. передпол.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в квітні 430 ш.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці і Канаді, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 2 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. в. Ру-
мунії 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ш., Японії
адреси і зон.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Приватний капітал на Україні.

Голова Раднаркому Чубар про ролі приватного капіталу в господарстві на Україні.

На останньому 9. з'їзді КП(б)У застановлявся голова радянського уряду України Чубар над дуже цікавою та актуальною проблемою, а саме над роллю приватного капіталу в господарській відбудові України. Свої міркування та висновки ілюстрував він цифрами.

З наведених цифр видно, що в 1922—23 господарському році державний промисл творив на Україні 86 відс., кооперативний 5,3 відс., а приватний 8,7 відс. В 1924—25 госп. році державн. промисл творив уже 89 відс., кооперативний 5,1 відс., а приватний 5,2 відс. Наведені цифри доводять, що відсоток приватного промислу падає та не вдержує конкуренції з державним. Але з приватним паде і кооперативний промисл. Так учать цифри, а на ділі повинно бути навпаки, бо при скорому обороті приватних фондів, які можуть і мусять скоріше обертаються завдяки малим сумам, приватний капітал повинен би зростати.

Коліж взяти на увагу кількість та силу промислових підприємств, то цифри вказують, що державних підприємств у цьому році є 1.125 одиниць, кооперативних 348 одиниць, а приватних 490 одиниць. Співвідношення найсильніші державні підприємства. В них працює 314 тисяч робітників, у кооперативних — їх 11.800, а в приватних всього 1.100. Не зважаючи на значно більшу кількість приватних підприємств від кооперативних, у тих останніх працює далеко більше робітників ніж у приватних підприємствах. Це пояснюється тим, що в руках приватного капіталу знаходяться найменше мукомольних підприємств, які самі собою вимагають найменшого числа робітників.

На полі торговельного товарообороту помітна аналогічна явища. В 1923 р. приватний капітал становив у гуртовій торгівлі України 32,3 відсотки всього обороту, а в 1924 р. він понизився до 16,3 відс. Натомість у гуртово-роздрібній торгівлі приватний капітал мав у 1923 р. 58,2 відсотки, а в 1924—25 понизився до 33,9 відсотків. У самій виключно роздрібній торгівлі в першому півроці 1923—24 р. він мав 90,4 відс. всього обороту, а вже в другому півроці того самого року понизився до 90 відсотків. Про висоту участі приватного капіталу в роздрібній торгівлі цього 1925 р. немає в рефераті Чубара ніякої згадки. Думаємо, що відносини мало змінилися, мабуть цей факт викликав заперечення в партії, бо саме всі ті наведені цифри живили Чубар на те, щоб довести безсумнівність побоювань щодо надмірного зросту приватного капіталу.

Але наведемо ще одну ділянку, на якій виявляє приватний капітал свою активність. Є це ділянка заготовок зерна для держави. В 1924—25 госп. році прив. капітал займав у загальному обсязі заготовок 35 відс. Згідно з планом заготовок на 1925—26 рік приват-

ному капіталові залишила сама держава 29 відсот. заготовок. У біржових оборотах 1923—24 р. участь приватного капіталу виступала цифрою 9,1 відсотків, а в 1924—25 р. цифрою 6,4 відс.

На основі усього powyшого пороби Чубар висновок, що державний капітал на Україні коїпне на рахунок приватного та що наслідком цього соціалістичному господарству не загрожує велика небезпека з боку господарства приватного капіталу.

В партії була і є поважна течія, що обстоює боротьбу з приватним капіталом. Голова уряду України Чубар доводить, що держава не може відмовитися від нової економічної політики (Непа) а тим самим не може поборювати і приватного капіталу. Дослідно Чубар сказав так: «Нема потреби переходити до такої системи, щоб стиснути все і всіх і залишити тільки нашу промисловість, наш державний та кооперативний торг. Зокрема слід освітити кредитове питання. Розмір приватного капіталу в кредитовому обігу є показником того, в якій мірі він нам загрожує. Головними кредитними організаціями, що по суті є приватними, є товариства взаємного кредиту. Число їх зростає. Коли 1. жовтня 1924 р. було 29 кредитових товариств, то на 1. вересня 1925 р. було їх уже 56. Пересічний оборот тих товариств становив на 1. вересня 1924 р. 74.200 карбов., а на 1. жовтня 1925 р. зріс до суми 13.500 карб. Наші кредитові установи кредитували Т-ва взаємного кредиту на 1,7 при. всього кредиту, виголоного нашими банками. Загальна сума коштів, що наводиться в обігу названих товариств, становить 7 міль. карб., проти 200 мільонів, що були в обігу наших кредитових установ. Таким чином наші кредитові позички міліють».

Далі закликає Чубар ще й справу концесійної політики, яку деякі партійні «обстрілюють». Концесійна політика дала вже деякі позитивні результати для відбудови радянського господарства, але поза межами України. На Україні в тому відношенні не зроблено нічого. Чубар підкреслює, що уряд дуже радо пішов би на те, щоб який концесіонер вложив бодай 20—30 мільонів у будівляний завод чи фабрику. Визнається, що перед двома роками був один концесіонер, який бажав одержати концесію на криворізьські копальні. Та він не витримав, бо не мав відповідної фінансової бази.

У висновках дійшов Чубар до того, що при теперішніх відносинах держава не може обійтися без приватного капіталу. Коли взяти торгівлю, то в роздрібній торгівлі, де приватний капітал має 90 відсотків обороту, держава не в силі його побороти навіть колиб цього бажала. Не можна нищити також приватного кредиту, бо він обслуговує значні кола населення, а риночні останні вимагають участі представників приватного капіталу. Навіть завадячи податкам в тому

кінці свої висновки Чубар — щоб в певному порядку відшукати собі найдоцільнішого користувача приватного капіталу торговця та посередника в інтересах громадського нагромадження. В боротьбі з приватним капіталом, з його зростом, слід вживати не адміністративних заходів, а впливати з фінансово-економічного боку».

З усіх наведених цифр ми бачимо, що приватний капітал не стоїть на Україні так слабо, як би це здавалося. Факт опанування ним усієї майже роздрібної торгівлі може насправді вводити в стан тривоги багатьох правдивих комуністів. Виходить, що кооперація в роздрібній торгівлі не вдержує ніякої конкуренції з приватними торговцями. Ці останні являються вічним нитим тільки посередниками між державною продукцією та покупцем чи консументом. Вся майже продукція державного промислу а навіть спроваджуваних зпова кордону товариш переходить через руки посередників. І вони зростають в силу.

В. М.

Радянська Україна.

Налі закордонний капітал і партія.

Голова Раднаркому України Чубар сказав у своєму експозе на партійному з'їзді в Катеринославі між іншим так: «Організаційні наші успіхи досить значні. Ми спостерігаємо зріст промисловості і сільського господарства. Побування деяких товаришів, що при переході до не-п-и приватний капітал нас автопиль — нім і безпідставні. Ці цифри, що ми маємо на Україні, доводять, що державні підприємства разом з кооперативними значно перевищують число приватних. Крім цього ми дужчі від приватного капіталу по силі та по кількості оборотів і продукції товарів (ає при монополії промислу і торгівлі самозрозуміло! — прим. складача) на 40 разів. Це доводить, що за 4 роки існування нової економічної політики приватний капітал не досягнув ніякої переваги. Партія безумовно вступила на правильний шлях, коли стала на становищі притягнення приватного капіталу, який зможе дати значні кошти для нашої дрібної промисловості».

Інше питання — це втягнення до нашого промислу і господарства закордонного капіталу. Наша концесійна політика не розгорнулася так, як ми цього бажали би. Останнім часом до нас почали навідуватися закордонні економічні делегації. Вони знайомляться з нашим господарством. Між іншими, Німці що нині розлідають по Криворіжжю, кажуть про те, що наша промисловість здрозега, та нам можна дати гроші на її відбудову».

В тому ж експозе сказав Чубар про зріст КП(б)У так: «Партія взяла твердий курс на внутрішньопартійну демократію, що має на меті сполучати партійні лави. Наша партія міцніє й єдина за останній час партія помітно виросла, на основі довгого набору до партії прибуло 30 тисяч робітників від заготу. В час між 1. червня і 1.

вересня цього року партія знов побільшилася на 43 тисячі членів, здебільшого самих робітників. Коли 1. січня 1924 р. відсоток робітників у партії становив 53,9 то на 1. липня 1925 р. він зріс до 72,2 відсотків».

До наведених слів Чубара про партію ми дамо таке пояснення: У цілому Союзу радянських республик випадає по 4 члени компартії на 1000 душ дорослого населення. На Україні випадає на ти- сячу душ населення навіть не цілий один комуніст а тільки 0,9 комуніста. Колиж взяти на увагу, що на Україні є 80 відсотків селянського населення, а партія рекрутує своїх членів виключно майже з робітництва (в партії 72 відсотки робітників), то вийде, що Україною править дуже малесенька горсточка партійних робітників, що швидко не репрезентують українських селянських мас. Колиж до того до- даємо собі ще й те, що робітництво в українських фабричних центрах є по своєму національному складі переважно московське, то приїдемо до переконання, що на Україні ще й тепер уся влада на- ходиться в руках горстки комуністів робітничого походження, що в своїй перевазі є для українського населення національно чужими. Отже на Україні викону- ють диктатуру над українським народом російські та жидівські комуністи. Навіть тепер є між ними зникаючо малі відсотки Українці».

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це не подія фортеці, це певний захист у добі ліквітації!

По широкому світі.

Німецька ніза продовжується. З'єднані групи берлінського парламенту і пруського союму зберуться 10-го січня, щоб радити над політичною ситуацією і скласти коаліційний кабінет.

Кандидатом на представника Німеччини в Лізі Націй є німецький посол у Варшаві Ульріх Раушер.

Англія має намір завести в себе податок від предметів розкоші, за прикладом Франції, Італії, Німеччини, Чехословаччини та Польщі. Міністерство торгівлі вислало з цією метою до згаданих країн своїх аналістів.

Військова контрола міжсоюзницької комісії над Болгарією перестала існувати тому, що Болгарія виконала всі зобов'язання міжнародного договору в Неа. На майбутнє контрола над нею перейде до Ліги Націй.

Фашисти в Італії задумують узяти в свої руки організацію всієї преси і видавати у кожній ділянці тільки один денник.

Туреччина та Югославія, через своїх представників у Бюро-ді підготовки торговельних, консульських та еміграційних до- говорів.

У Туреччині парламент прийняв закон заборони міжнародної каліграфії.

ізаційній комісії не була бовсім зайвою. Прощай треба було щонайменше повідомитися, що п. Грабський розуміє під „українським високим шкільництвом“ та як думає він розв'язати справу українського університету. Сьогодні та справа вже ясна. Тому етний шлях, що веде до розв'язки університетського питання, не поєднання в союзі в порозумінні з Українською Парл. Репрезентацією закону про заснування українського університету, означення місця його осідку, встановлення в бюджеті відповідної суми на винищення того університету, а тоді прийде черга на організаційну комісію і на участь в ній українських учених. М. Ч.

На культурні теми.

Культура. Інтелігенція й народ.
II.

Це все ми бачимо у народів культурних, а у нас?.. Навіть імя наших кращих культурних цінностей мало відоме нашій інтелігенції. Щоб не бути голословним наведу тут хоча б такий приклад якого свідком я був сам, і який характеризує цвіт нашої інтелігенції — молодь. В одній з пражських університетських студентських шкіл, Українець, познайомився з О. Олесем. З розмови виявилось, що цей „ширий Українець“ не тільки не читав нічого з творів О. Олеса, а навіть не знає, що такий поет існує на Україні. Але він же чудесно знає і твори Пушкіна і Лермонтова і Блока і Єсеніна і Реймонта і Жулавського і т. д.

Думаю, що це не одинокий приклад серед нашого студентства.

От вам культура нашої інтелігенції! І як же можна думати, що інтелігент такого ґатунку буде боронити українську справу, коли він не знає в дійсності навіть найбільш культурних цінностей її? Як така людина зможе будити почуття любови до батьківщини в народі, коли вона не знає тієї батьківщини?

А чужі люди, котрі готуються на пости проповідників народу.

Жах!..

Тим жалюгідніше, що такий „інтелігент“ думає про себе, здебільшого, як єдину покликаних в куль-

турно-політичні провідники людину.

От у чім то й полягає розгадка того страдного недавнього минулого, в ній полягає розгадка й дальшого шарлатанства деяких буваших „політиків“, що причинились своїм неуптвом і бездарністю до розвалу української держави, тепер до своїх буваших фахів інтелектуальних студентів, лісних кондукторів і т. д. приписують на візиточних картках слова „доктор“ або „професор“, і тут в Європі продовжують дискредитувати не тільки свій нарід, а й загальну науку.

Чи допустила б до цього нація, яка має культурну інтелігенцію?

Ніколи!

Отже це все продукт нашого нещасного недавнього минулого, і коли тим самим шляхом піде молодша генерація нашої інтелігенції, то це буде дійсно чимсь фатальним для нашого культурного розвитку. А цім таким шляхом вона мусить, коли й надалі буде відноситись до своєї культури так, як відноситься тепер. Нашій інтелігенції треба не тільки злегка приторуватись до своєї культури, а серйозно визнати її і через неї зв'язатись з народом, та разом з ним піднятися на вищі шаблі і дорівнятись народам культурним. Тоді не страшно буде і боротьба за краще будуче нашої батьківщини і тоді такі явища, як впливи на поверхню псевдовчених, дилетантів і взагалі шарлатанів з під темних вірок, не матимуть місця. Стагнєж культурним справді дасть змогу тільки вивчення всього приданого нашими справжніми вченими і письменниками, а це можна зробити майже тільки через книгу.

Яке справді значення має книжка в розвитку культури того чи іншого народу, не треба говорити. Відношення того чи іншого народу до своєї книги являється показником його культурності. Візьмо-

Найкорисніше купувати
ВИНО в торгівлі вини заснованій в 1847 році
ШТАДТМІЛЕРА
природні виногради вина, мід, коньяк, рум і лімери.
1006 Шинки виснажено на бажання. 33

чування любови до свого потомства.

Оцінка наукових творів Костомарова впадає інакше, коли підходити до них у момент їх написання, інакше, коли брати під увагу сьогодинішній стан науки. Незалежно від оцінки науковості творів Костомарова стоїть той широчинний вплив, котрий мали численні видання Костомарових творів на цілі покоління українців. І тут може дослідник підійти до цього питання з таким чи іншим критерієм. Але ніхто не поважається дітнутися великої людяності Костомарова, чому дав вислів його приятель із дитинства Неселюхський, ось як починаючи свою промову перед виносом труни зтлінними останками Костомарова з помешкання:

„Ось людина! Це імя спільне всім людям. Воно дається кожному, але коли згадаємо, чим повинен бути чоловік у справжнім змісті цього слова — о! як не про багатьох можна сказати: — ось людина!“

З боєм серця глядячи на зтлінні останки, розважуючи всі гідності й прикмети покійника, ми сміливо, без найменшого захоплення й похлібства, скажемо: — ось людина — дійсно людина!“

* В попередній фелістоні треба спитати там друкарську помилку: в 3. ш. 9. ряд. згорі „закоріт“ на „закоріт“, в 4. ряд. згорі „свідомість, відправленість“ на „свідомість, відправленість“.

для прикладу хоча б Зединені Держави Америки і поглянемо, як у них стоїть справа бібліотек:

Отже перша бібліотека в Америці була заснована в 1638 р. при Гарвардському Колегі (теперішній Гарвардський університет). По цьому зразку у 18. і 19. вв. був організований цілий ряд інших бібліотек, при високих та середніх школах в Америці. Інші бібліотеки повстали при спілках та громадах на членські вклади, потім дуже велика частина зобов'язана своїм повстанням жертвам приватних осіб. Серед цих пожеж є дуже великі, так нпр. знаменитий сталевий король Карнегі пожертвував не менше 64 х мільонів дол. на бібліотеки, і тільки в одному Нью Йорку збудував 30 бібліотечних домі. В Гарвардському університеті в Бостоні нова чудесна бібліотека збудована на кошті, пожертвовані матерією студента, що загинув в 1912 р. на Титаніку. Найбільша бібліотека в Північній Америці — це громадська бібліотека в Нью-Йорку. Вона складається з двох частин, з котрих одна заснована в 1849 р. Астором, а друга в 1900 р. Ленноксом.

В 1919 р. в Зединених Державах було не менше 2857 великих і середніх громадських бібліотек, загальний дохід котрих досягав 19 міль. дол. Ці бібліотеки взагалі нараховують 75 міль. примірників і на протязі року видали на руки читачам щось коло 150 міль. томів. В число цих бібліотек не зараховані дрібні бібліотеки, що мають менше ніж 5000 томів кожна. Бібліотеки існують не тільки по великих містах, але й по селах, навіть по хуторах. Так нпр. з 414 бібліотек в стейті Массачузетс 155 припадає на міста з населенням 5—10 тисяч мешканців, а 82 бібліотеки на громади з числом менше 1000 мешк. Стейт Вісконсин, дуже різко заселений, в 1918 р. нараховував коло 200 бібліотек. Існують і мандрівні бібліотеки, котрі тимчасово оддаються в розпорядження до бібліотек з невеликим запасом книг. Дуже розповсюджена система взаємного обміну книгами на вистах читачів, що проживають в містах, де потрібних книг немає. Завдяки подібному користуванню бібліотеками, число виданих книг в Америці дуже велике. На кожну людину, включаючи сюди навіть немовлят, припадає щорічно 3 виданих книг. Законодавчі органи окремих стейтів разом окремих законів регулюють користування бібліотеками. Нпр., в стейті Массачузетс з 1798 р. з цього приводу видано 60 законів. Один з них прийнятий в 1867 р. накладає грошові кари в розмірі від 5—10 тис. дол. за ушкодження книги, навіть коли це ушкодження виявляється в зробленій в книзі помітці олівцем. Хто загубить книгу, мусить заплатити потрібну ціну. Коли ж губиться один із томів серії книг або із періодичних видань, то той, хто загубив, мусить наново поставити всю серію або всі випуски періодичного видання.

Ці дані, подані провідником Центральної бібліотеки в Цірку, значайно торкаються тільки громадських бібліотек. Сюди не входять зовсім відношення кожної людини окрема до книги. А воно було б дуже повчальним для нас. В той час, коли у нашого інтелігента здебільшого ви не знайдете навіть творів визначніших письменників, у кожного інтелігента, робітника, фермера і т. д. як в Америці — так і в Європі, ви знайдете в хаті хоч невеличку бібліотеку. Кожна доросла людина і передплачує ту чи іншу газету, і купує книги. Тільки наші емігранти скрізь віри собі і до книги ставляться як до свого ворога. Тому то серед інших народів вони стоять на останньому місці, нпр. в Америці. Тому то і у нас дома ми стоїмо на положенню рабів і культурно й економічно у народів культурніших за нас.

Не дайтеся звести.

при домішні до кави рішає не

піна, але видайність вибору!

Правд-яч „Франк-я“ в

скринючках сяграа

цею маркою,

що через свою

недосяжниму ви-

данність всі загално її

люб-ять і воліють. Ї дуже

ощадною і дешевою в ужиттю.

І нехай наша українська інтелігенція, коли вона хоче дійсно культурного розвитку своєї країни не тільки прочитас тут сказане, а зробить з того також і певні висновки.

Місяць нашої книги був невдалий. Хай же Різдвяні свята, свята поларників направдять ту невдачу.

Не можемо тут зазначити того, що крім інтелігенції, що так байдуже ставиться до своєї книги, вона в такому сумному стані нашої книгарсько-видавничої справи помагає і на тих людях, що цю справу провадять, але про це іншим разом.

Юр. Спрій.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

„Не пора“ в польському соїмі.

На засіданні польського соїму 28. XII. було голосування над поправками про виконання земельної реформи. Пос. Саноца заповів, що „Визволенс“ переонаас обстоукуцію проти закону, щоби уряд не складав на нього вини за виконання закону. „Визволенс“ причинить-ся до прискорення закону, а заповілас боротьбу за нові права. Після прийняття поправки до уст. 31. на лавках „Визволенс“ й інших клубів счинився галас. Марш. воямине пос. Воевузкого і Бідина, вийшли усунув з засідання пос. Воевузкого. При голосуванні над поправкою сенату до 50 уст. прийшло до конфлікту. Соїм ухвалив був у тім уст., що парцельовані посідости слід ужити передусім на доповнення карловатих господарств близьких сіл. Сенат предждожа скреслити слова „близьких сіл“. З причини браку кваліфі. більшости за відкиненням тої поправки прийняли її знич. більшістю. В туюж мить на лавках нац. меншости счиняється стукування і спів „Не пора“. Посли з „Визволенс“, Українського Клубу й білоруського та жидаського і часть Німців покидають салию і селяють при дверях. Посли ППС, вийшли також зі сали. Опісля перегодосовано всі поправки. Прийнято наглість внесення Українського Клубу в справу вибвности поліцією селянина Хоцького і секр. „Просвіти“ Дубини. На цьому засіданні замкнуто. Слідуюче завтра.

Конференція прем. Спшиньско-го з пос. Райхом.

Прем. Спшинський заявив пос. Райхові, що уряд приступає до реалізування жаданя, обговореного на останній конференції. Згідно з тим жаданнями вже в цих днях вийдуть відповідні закони й розпорядки. Прем. обговорив із д-ром Райхом загальне положення.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за останніх кілька рядків статті „На креслах“ і три місця статті „На культурних темах“.

— **Наш драматичний конкурс.** У якимині числі набудуть інші письменники і провістуватимуть умови конкурсу на драматичні твори подля „Кооперативної Української Газети у Львові“. У добі, коли шораз нашіше думати про ведення власного, людського мистецького театру, який відповідав би домаганням сучасного глядача, згадавши „Кооператива“ робить добре діло, коли хоче бодріш причинитися до збагачення драматичної літератури, такої у нас бідиної і шораз менше відомої сучасників. Навіть якби смілив підприєми хотіли жити в нас поставити великий театр, то нестача нових драматичних творів могла би бути однією з найважливіших причин його невдачі. Конкурси на літературні та наукові твори стають у нас, на жаль, шораз рідкішими, дарма, що вони є дуже важливою спонукою до праці робітників пера. І почування суверенітету і надія на грошеня нагороду грають чималі ролі у письменницькій праці. Головно цей другий мотив має в теперішній момент повного застою в виданні рукописів, велике значення. Немає сумніву, що досить поважна премія, що копірня заохотить надібно нашого письменника до співучасті в конкурсі, тим більше тих, які вже пробували своїх сил на драматичній полі.

— **Світлошине мінно.** Львівська преса передас багатий матеріал подій, зв'язаних з останніми пожежами Рівнянських святих. Можна би списати довгий реєстр імен загиблих за вуличні авантюри, п'янство, особисті саракухи і підпалені стани, надто палко докази братерства, тощо. Білиш сотні таких реєстрів історія не склала, небагато на такий час, коли бідні люди мусили скинути зі свого серця тагар загальної скрути іміним словом та з розпукти „закалати хробака“.

— **Самогубства ростуть.** Цьогорічні різдвяні свята не тільки не причинилися до веселого настрою громадян, а ще й збільшили їх песимізм. На Ялівським цвинтарі явився п. Малицький завади собі чотирі рани, власнім роздирним неспортуванням. У парку Кілівського застояв себе шалюсарний помічник Дуфрат. 28-річний Еміль Кілівський неужу на тахотку, повісився. Внаслідок роздирних неспортувань і пробачала вмерти від водян жінка урядовця п. О. Бедларукова.

— **На добрий приклад іншим.** Громадяне пароні Іване Пусти, зібравши для 8. грудня ч. р. заохоту свого Пароха, 20 зол. на народні цілі, які поділили та вкисали: „Рідної Школи“ 30 зол., на пар „Прогреси“ 20 зол. і 20 зол. на Українських інвалідів.

— **Україніа.** У ч. 352 „Prager Presse“, у виданні „Slavische Rundschau“ надано інформації про підвиг голови Рад української комісії Чубаря, який казав про становлення проф. Грушевського до радянської влади; далі про рукописи „Історії української преси“ від 1816—1924 та „Бібліографічний словник української преси“ від 1834 до 1916 складені автором ігноріаком у державним видавництві України; про загальноукраїнське бюро співробітників преси; про київські друкарні; про заходи радянського уряду для угадження українського правопису; про токий двохтомник на буквиці „Боротьба“ видавця Михайловича; про новий випуск Записок київської Академії Наук; про утворення комісії заходознавства при київській Академії Наук, під головуванням проф. Тимченка.

— **Про хор Д. Котка** помістив окрему статтю „Kotowitzer Zeitung“ у своїм різдвяним числі з дня 25. п. м. Часопис висловлюється з захопленням про прикмети цього хору, прогадуючи європейський успіх хору Котки, і каже, що люди нарі не має аналогічних народних хорів та такого вродженого хисту відтворювати збірно свої пісні.

— **Промоція з англійської Філадельфії.** Дня 23. грудня ч. р. промунув на доктора філософії в гоцьким університеті п. Володимир Бакушко, родом з Корчуна, п. Сколе. — Це ч. не перший випадок промоції з англійського у нас акад.

— **Успіхи сиринача.** Одержуючи з Праги таку пошук: Заповідження концерт Зуашого професора музичного Інституту ім. Лисенка з тепер концертмайстра оркестра Народного Діадада з Праги Фьоміра Кребса відбувся в Празі в салі Монархії для 4. п. м. Концерт пройшов серед повного салю з великим успіхом серед опієк і та ошай для концертанта, що був примушений відкритися публіці численними „нададками“. На програму концерту зложилися крім Крайцерової сонати Бетовена, Патанілі концерт d-mit, композиції Кубеліка, Двохака Мазурок і т. д. Критика висловила одностайно про Ф. Кребса з найбільшими похвалами. Зокрема усі критики звертають увагу на досконалу його техніку, поже опанування інструменту, музикальність гри і темперамент, що дозволяють виртуозові як импунувати брауероу гри так і зворушувати

схватути веденнями квітлєк. Одначасно записав критика п. Кребса поміж вибраний гурток найкращих чеських скрипалів. Як зауважити, має яотист намір виступити протимом найбільших місцеві перед львівською публікою, серед якої прожив чимало часу.

— **Трамвайна катастрофа у Харкові.** У Харкові мала місце страшна трамвайна катастрофа. З Хотовної Гери ізав набитий людем трамвайний віз. І наші їзд і зіссулася гальма. Моторовий зорієнтувавшись крикнув до пасажирів: „спасайтесь, бо гальма не функціонує“. Поставля стоїши пасажир. Пасажирі почали вискакувати з віза через вікна. На скруті віз вискочив у шаленому погоні лі шми та вдарив собою в камінь. Віз розбісся на дрібні куски, а з ним поїхали і ті пасажирі, що не встигли з нього вискочити.

— **Велика шпигунська організація.** У Варшаві закінчили слідство в справі великої шпигунської організації. Героем її є Вілентій Ілініч, якого прештували вже кілька місцеві тому, обвинувачений у злочинній діяльності крадіж військових паперів та фотографій у користь сумехної держави. Вже перед війною Ілініч був сланим у Москві з клубового життя, як крупієр та аранжер азартної гри. Підчас війни він він у Києві відому салю гри звану „козакським клубом“. Його співзачини є Марія Стоковська, агентка російської поліції в Парижі і Олександр Лемше, бувший польський лєбоніст. Буде не найбільшій шпигунський процес у Польщі останньої доби. Дальші подобиші щодо нього держити слідчі комісія у тайні.

— **Торгівля живим товаром.** Вілєський часопис „Die Bunte“ в числі з 22-го п. м. передал сенсаційні інформації про систематичну торгівлю живим товаром, яка ведеться через Ригу, до підданної Америки. Часопис цей твєдить, що найбільшу скількість матеріалу поставляють у цій торгівлі країни, що данішше належали до Росії, в першій мірі Польща. Між жінками і дітьми, які вивозять річні підданіми є не тільки неспівідні жертви ігров та весельного гроша, але й добровільні співзачини типу, які під приготуваннями підприємця фальшованими паспортами, в характері їх шлюбних жінок, виїжджають за море. До такої зміни життя, приєзозлоє жіноцтво зростаєча нужда в краю. Між шим живим товаром є, више згаданий часопис, жінки з добрих родин, що володіють кількома мовами, жінки, що покидають своїх чоловіків, дочок шлюбних родичів. Хто зна, чи великий процент випадків, коли жінки нежданно щезають, не залишаючи за собою слідів, не виходить саме в ошо осоружну еміграцію за море.

Всячина.

Дива техніки. Потєдео найвищою будівлею в світі була вежа Айфля в Парижі. Німецький інженер Гонісеф буде два рази вищу вежу від Айфля. З величезної залізо-бетонної будівлі, а саме з її центрального корпусу, на п'ять поперіж високого, стоїть агору, як фантазія, як казка, на 600 метрів висока залізна вежа. У висоті 250 метрів вітраки, котрі даватимуть на годину 6.000 кіловатів енергії, 150 метрів вище ресторани на 400 людей, на висоті 550 метрів стація бездротного телеграфу. Інженер Гонісеф збудував вежу під Берліном, у Кенігсштерггазен, іскрову вежу (Funkturm), мало що ниніш під вежі Айфля, а відстеро від неї дешевішу. В своїм роді технічним дивом є також лєдова арєна в спортовій палаті в Берліні, розміри 2.250 кв. м. Рури, котрі втворюють таку величезну тафлю лєду, мають 25 кілометрів довжини. Понд під ідуть тунелі й переходи, а під та забудована й оргіана арєна є так придумана, що кожного часу можна легко відкрити і в палаті можуть відбуватися балі, абрамані, або всякого рода перєгони, навіть автомобільні. Як фантазія виглядає проект медичного центра в Нью Йорку. Це гнздо умар самодєрш, як справжній модерний лабиринт, на котрий, неспричинному до таких велитив Європейцев, навіть глянути страшно.

Скарби землі і нафти. Зі скарбів, а котрі так багате лоно нашої землі, Галичина в найбільшій і найціннішій скількош здобуває нафту. В минулому році добуто тут 5.687.000 „баррелів“. В Росії добуто 45.312.000, отже десять разів більше. В Зєдінєних Дєржавах Америки 713.940.000 баррелів, отже мало що не двісті разів більше ніж у нас. Правда, Зєдінєні Дєржахи Америки, це не Галичина, а навіть і не Польща, але всеж таки та продукція розміром багата більше. Замітимо, що скілько продукція нафти ростє, тільки в Мєхико значно зває, на Кубі лишилися за останні роки на тій самій висоті, в Польщі дуже мєлєжко підноситься, так само в Чехії. За те значний приріст від 1923 року виказує Венєсуєла, (з 4 на 19 з нулями), Росія (з 39 на 53), Румунія (з 10 на 15), Німеччина (з 314, без нуля, на 460), Франція з 403 на 500 (теж без нуля), коли числити на тисячі баррелів.

Дешо про авта в Америці. В Америці (Зєдінєні Дєржахи) є около 144.000 лікарів. З них дєсятдєсят відстоїть їздити автами. У фєвонках авт працює там повєж 2 мільїони людей, мало на кожний дєсятій робітник живє з автомобільного промислу. Фахєри мають поєж 5 мільїонів лєт. Тільки що дєсятє авта є лєкєсєтєє, нині служать цілєм промисловим, торгівельним і т. д. Кожний властитель авта пєчєтьєть поєж 23 долєрєв річного подєтєка. З того дєржава має 500 мільїонів річно, більше ніж цілий буажєт Польщі. Але й перед автами виднокруги не дужє то ясї. Дєлєньє там будє більше авт, лєж людей, і що тоді? Треба їх продавати до краї, де авт немє. Але в тих краєх не мають людє грошєв. Сєгєшєнє виїєдє, і навєть коли на світ дєлєтєсь з авта, то показєтьєсь, що Лєкарєвє за малє. Треба кєди ширшого порозумінєня, треба справжнього союзу народів. А коли ж, то з культурним світєм стєнєтьєсь те, що з Hugh Mc Вєу-єм в америкєнськєй полєсті „Видний білий“. Цєй Hugh Mc Вєу, урєжєнєць малєго мєстєчка над рікою Мєссєпі, вигадав нові машини, розвинув великий промисєл і мєстєчко зрєбилось промисловим центром. І ось серед того гуку машин, серед димів і копотів промислових, серед тої тохєтї, творєць того всьєго, Hugh Mc Вєу стоїть задуманий і сумний і питаєтьєсь: „Пошо те все? Нєвєжєж лоно принєсло людєм щєстє?“ Нєвєжєж???

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 880 — 885 канад. дол. 860 — 865, чеськ. кор. 0.2600 — 0.2650 лєт 0.000 — 0.0000, франк фр. 0.3220 — 0.3352, фр. лєвий. 1.71 — 1.72, англ. фунт 40.60 — 41.00.

Золото. 20 кор. 33.50 — 34.00, 20 франк. 31.00 — 31.50; 20 марк. 36.00 — 37.00; 10 руб. 44.00 — 45.00.

Срібло. Австр. кор. 0.7000 — 0.7200, 5 лє. кор. 3.80 — 3.90, фєлєрєн 1.90 — 2.00, рубл. 2.95 — 3.10, рубль прїбним сріблом 1.45 — 1.55.

ОПОВІСТКИ.

Рєпєртуар Українського Наддніпрянського Театру під дир. О. Мітєвичє.

Яворів, салє Народного Дому.
30. XII. Запорожєць за Дунаєм.
31. XII. Ніч під Івана Купала.
1. I. Чорна Пантера і білий мєдвєд (пошєлєньє виставє).
Немирів, Сєлє читальні „Прєсвітї“.
2. I. „Воскрєсєніє“.
3. I. „Вїл“.
4. I. „Вєхрєст“.
5. I. „Марусє Богуславка“ (пошєлєньє виставє).
Рєвє руська Сєлє „Сокол“.
7. I. „Вїл“.
8. I. „Дні нашєго життя“.
12. I. „Марусє Богуславка“.
13. I. „Лєсова піснь“.
14. I. „Ніч під Івана Купала“.
15. I. „Чорна пантера і білий мєдвєд“.

Драматичний нєкурс. Зєки обставини дозволєть здїєслити далєку мєту будови нашєго власного театру. Коопєратива Українського Театру у Львові, хотєчи причинитись до розбудовєня драматичної творчєстї, як лєошї прєдємови самостійного національного театру, розписує отрим драматичний конкурс. Умєвєний конкурс: пєса довільного змісту та форм (драма, трагєдія, комєдія), ориєнальня, пїдє шє недрукована та нєвиставлєна, розміри одної театральної виставє. При ошїх пєси головну рєлєю трєтємуть пї прикметї літературні та сцєнічє. Останній рєзєльєць присилєти рукописє до 1. лєвня 1926 р. Нагорода 100 долєрєв. Рукописи повинні бути прєписєні на машині або гарним ятєким почєрком, бажано: нє авторським. Пєси висилєти нєанонімово, з дєвізєю, яка застєуєє прїзвишє авторє. Крім цього додати запєчатану копєрту, в якій будє вказєнє прїзвишє авторє, з його адресєю. Крім пєси, що одєржєть кєршу нагороду, нині ламітїйшї будуть відзначєні похвалєною згадкою, а мєтивні відзначєні будуть подєні в прєсї. „Коопєратива Український Театр“ застєрєгєє собі право виєлати нагороджєну пєсу, нє виєлючючи за нєї окремого гєнєрєру. Цє право торкєтьєсь тільки першого видєнєя. Автори нєнагороджєних пєс можуть відобрати собі рукописи до кінця 1926 р.; пїзнішє „Коопєратива“ нє берє відповєдальностє за долєю цих рукописєв. Жєрі конкурс будє оголєшєнє 1-го червєня. Рукописи висилєти на адресє: „Коопєратива Український Театр“ Львєв, Руська 18, 1. п. В мїру фондів новий конкурс на оперєту та оперу будє розписаний на прєлєж 1926 р. Всї інші часописи та журналї прохємо в інтерєсї письменників прєдєрукувати цю оповєстку. 1921 1—1

В справі доповниєних фєхових нєрєсєв. Подєлємо до відомєа інтерєсованих, що в полєвині сїчня 1926 відбудєтьєсь новий та останній фєхово-доповниєчий

шєститижєний курс для рємєсєлєних учєник-тєрмінаторів усіх фєхів, що з прїчин від них нєвєдєжєних нє могли скєлєтити фєх. дол. школи, та чєрєз нє пє могли виєлєзєтиє на чєрєдєнє. По сємєчєно цього курсу будєтьє нові виєлєзєні. По бєлєшї інформації трєба згорєм нєвєдєжєніє звєзєтє до рєдєрє фєх. шєд УПГ-єв Ринєк 10. II. пєрєжє. — Гєл. Улєв, УПГ-єв подєє до відомєа, що рєфєрєнт фєховий нєчї УПГ-єв у Львові Тємєковський І. пєрєписє своє бюро з лєкарєю Міш. Братєвєя прїв кул. Руський ч. 3 до лєкарєю Рїдної Школи в Ринєк ч. 10. II. пєрєжє. де прїймєтьє в будні дні від год. 11—12 пєно.

Дрібні оголошення.

УЧИТЕЛЬ, лїт 30, навєжє прєдєписку з лєкарєкою до лїт 25, сїмєлєтичєною лєгїдної владї та гєспєдєрєною — найрадєше учительською. Шлє матримонїєльня. Прїєлєє для обєдїльного добєра пєжаєдєє. Справу трєтємутьєсь пєвєчєно. Листї з фотографїєми слєтє до Рєд. „Дїлє“ лєв. „Учєтєлє“ — 30". 1919 1—1

ЗРЄДУКОВАНА учителька, вєдєчє, лїт 33, що розумєтьєсь добєє на сїльськєх гєспєдєрєствї, пошукєє є мєслє до зарєду до мєм, найрадєше у свєтєлєнєкєй вїлєчє. Згєдємєня до Алєїєстрєвї „Дїлє“ „Сємєтєна“ 1922 1—2

ФОРТЄПІЯНИ, пїєніє, фїсгармонї прєшєрєдєних фєбриєтєв, найновїшї мєрєлє, малє укєзєвїє стєло на складї — найдєшєвєшє прєлєє, мїєєє тїлькї за гєтєлєє: ГАНЯК, Львєв, Пєвєськє 21. Тє єбєн 35—45. 931 4-5

ТКАЦЬКІ вєрєстєти, і всєї прїєлєдї, мєшїєні прїєдїєлїє до вєнїє і лєву, грєлєплєєкї і чєхрї дєстєвєєє фїрма: „Тєхтїлє“ Рєвє руська. 1920 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редація нє відповєдєє.

ОПЕРАТОР

д-р Тит Е. Бурачинський

бувший довголїтний асїєстєнт хїрургїчної клініки прєф. д-єр Рїдїгєра у Львові, довголїтний прїємєр хїрургїчного віддєлу новєгого шпєтєлєя в Чєрнївцєх ординує в хїрургїчних недугах, недугах горла, косє і нухє прїв вул. Сєпїгї ч. 25. II. пєв.

(протї тєхнїкї) від 10.30—12 прєдє полєд. 264 днєм і від 3—5 попєлуднє. 1—3

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппапорта і Якова Нєссє

Львєв, вул. Сїєнєтєвє 17/II.

Пїємєбування й виєлєкєня зубів бєз болєу. Штучні зуби в кєвчєку і золотї на америкєнськєу сїстєму. Пєшїєнтє з прєлєжїє полагєдєтьєсь в найкоротшєму часї. ПП, урєдєвєчєм та студєнтєм значєє зємєєє. 1920 1—3

Дєкєни з гїр, отцї з долєх

У Львєвє звєзєтє, сємїє

Усїє гєрємєдє, як одїє

На чєсє, гордє дієтї

По рєвєрєндє, колєлєкї

Скєзїтьєсь ваш колєктор

Вбєрєтєєсь вєє як юнакї —

Вбєрє вєє „Рєгулєктор“.

(РІНОК 43)

IV. Звичайні Загальні Збори Українського Крає. Тов-а Опіки над Інвалідами

відбудуться дня 15. I. 1926 р. о год. 5. попєл. в Бїблєотєчній салі Тов-а „Прєсєвєтє“ у Львові, Ринєк 10. II. пєв.

Дєлєвий порядєк:

- 1) Отворєня зборї і вибїр прєзидїє.
- 2) Відїєлєтєня прєтєколєку повєрєдєєтє Заг. Зборєа.
- 3) Звіт із дїєлєвностї.
- 4) Звіт рєалїзїєної комїсії.
- 5) Удєлєтєня абсєлєюторїє устєпєлєючїє видїєлєнє.
- 6) Вибїр гєдєлє Тов-а і 9 члєнєв Гєлє Рєдїє.
- 7) Вибїр рєалїзїєної комїсії.
- 8) Вєєскї і запїтїє.

1925 1—1

За рєдєкцією відповєдєє Вєсїлє Мєвєдїє.

Вїєлєв Вїєлєвїєчє Сїєлєка „Дїлє“

з доукарїє Вїєдєвїєчїє Сїєлєкї „Дїлє“ Львєв Ринєк ч. 19.